

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Intr. Austro-Ungaria:

1 an fl. 10; pe 1/2

an fl. 5; pe 1/4, de an

1250; pe 1 lună fl. 1.

Intr. de Duminecă pe

an fl. 2.

Intr. România și străinătate:

pe an 40 franci.

Inscripțiile se învârnă.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fr garmond: prima-dată

7 cr.; a doua oară 6 cr.;

a treia-ora 4 cr. și timbru

de 30 cr. de fiecare publi-

cațiune.

Atât abonamentele cât și

insertiunile sânt a se plăti

înainte.

Scrisori nefrancate nu se

primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Virtuțile lor.

(concluzie) Semença aruncată de Kossuth în cazut pe piatră, Maghiarii toți îl urmează. Unii pe față, alții pe ascuns. Unii și unii și alții îl urmează. Puritatea Ungurilor față de Casa domnitoare credem că e o dovadă destul de probitoare. În același timp când se căpărește înaintea Imperatului, pe Kossuth nu întrează a-l preamări. Tămăziază și pe Satana și vor să fie și cu sufletul curat. Așa e în firea celor care sunt obișnuiți să umble cu doi feți în trei pungi.

Jókai Moricz e cel mai mare scriitor maghiar. Ungurii se și laudă cu el. Cât de arândul omul acesta a slujit și pe Imperatul și pe Kossuth. Celui întâia cu mintea, celui de-al doilea cu inima.

Foile ungurești spun, că Jókai a dat la iveală 50 de scrisori de ale lui Kossuth, scrise lui Hász. Cuprinsul lor, Jókai îl tănuște. Vor fi cuprinzând, ca de obicei, injurături la adresa Majestății Sale.

Vorbind despre scrisorile lui Kossuth, fruntașul minții maghiare o ia pe coarda cea duiosă și eată la ce dirși ajunge, când e să incedeze pe Maghiari:

„Otrazul mi-se umple de rușine, lacrimi mi-pădăsesc ochii când cetese aceste scrisori de la Kossuth. Rămân în mușeu și nu mădă lumina zilei, până după moartea mea. Iată până după moartea Imperatului. Astfel a fost Maghiarul, astfel este și astfel în tot'auna. E bun înaintea dușmanului; e rău dacă rămâne de sine. Maghiarul zice Jókai — în trecut a fost ca și acum: rău, se jertfea pe sine, dacă se brodea cu dușmanul: se îmbulzește, e certăreț dacă rămâne singur“.

Ca e certăreț Maghiarul, ne-o dovedește destul de lămurit cele-ce să petrec la Oradea. Liniștea, pacea, că-i plac, buna împreună conviețuire tot așa.

Are Jókai dreptate când spune, că Maghiarul e certăreț și galăgios și doritor de scandale și noi n'avem teacături să ne îndoim de adevărul spuselor lui.

Ca se îmbulzește, dat ne-a fost să ne încredințăm mai bine de cât Jókai. Funcționările, câtă biată am avui-o și Nemiți, a trebuit să facă loc la noi scapătății care au năpădit asupra slujbelor gras plătite.

Averile câștigate cu munca pusă de iobagii nemaghiari, au fost vânduțe cu doba, la câți trași-impinși, veniți frunză'n buze, vântură țeară, de prin Galiția și Rusia, ear' nemeșii au rămas fără adăpost și astăzi numai în slujbe le mai stă nădejdea. Poporul de rînd al Maghiarilor, d'asemenea a sarăcit. L'au despoiat Jidani și și el numai în slujbe afla scapare și mijloc de a înoda căpătățele nevoilor traiului vieții.

Ca totuși să nu fie dracul așa de negru precum este, Jókai ține să-l spele. Pe lângă părțile rele ale Ma-

ghiarului Jókai îi născoceste și o parte bună: vitejia, jertfrea de sine și pentru țeară.

Nu-i vorbă, sunt frumoase însușiri și e vredeie de laudă acela care le are. Despre Maghiar însă nu se poate zice, că le are. Zicend aceea, s'ar palmul adevărul în față. Și Jókai când astfel de vorbe scapă, numai adevărul nu-l grăește.

De câte ori țeara a fost în primejdie, Maghiarii n'au sărit în apărarea ei. Au sărit vitejii celorlalte popoare nemaghiare, ear' Maghiarii au rămas acasă, nemeșii benchetuind, ear' cei de rînd imblatind pe bieții iobagi.

Când Cumanii au năvalit în țeară prin trecătorile Carpaților, Ungurii luptau împotriva domnitorului pentru-ca să-și susțină stăpânirea asupra iobagilor.

Ear' împotriva dușmanilor au trebuit să meargă și să lupte Nemaghiarii.

Când toată lumea creștină punea la cale expediții cruciate, împotriva încăleătorilor locurilor sfinte, numai Maghiarii au rămas d'as răsna: ear' când Regii Ungariei, îmboldiți de pontificii Romei, au pornit la Palestina, Maghiarii au rămas acasă și s'au reboit împotriva iobagilor și a Regilor de la cari au stors „bulla de aur“.

Ce vitejie mai e și asta?

În războiul de la Cosova ce vitejie au dovedit Maghiarii? Turcii năvaliseră cu toată puterea în țeara, care era și a Ungurilor, lasând-o în apărarea Românilor, Sârbilor și a Nemților. Dar' Maghiarii nu numai că au rămas nepăsători, dar' în frunte cu Lazkovics s'au dus să sârute pravul picioarelor Sultanului și să-i închine țeara.

Când vitejii Români Ioan Corvin și Paul Chinezul se războiau împotriva Turcilor, cari amenințau să prapadească țeara, Maghiarii rămăneau acasă la masă veselă și puneau la cale uniunea cu Secuții și cu Sașii. pentru ca împreună să asuprească pe Români, ai căror ficiori luptau unul împotriva a zece Turci. Aceasta-i vitejie?

Când Mihaiu Viteazul a pornit crâncenile războaie împotriva Musulmanilor, Maghiarii nu numai că n'au sărit în ajutor să scape Europa de pacostea barbarilor Turci, dar' s'au războit în potriua Românilor din Ardeal și Ungaria, i-au oprit să însoțească pe Mihaiu Viteazul în lupta crâncenă.

Când s'a dat lupta de la Mohács, nici un Maghiar civil nu s'a aflat să primească comanda, ci un vlădică a fost silit să se pună în frunte. Unde a fost vitejia Maghiarilor?

Când Turcii s'au săturat de a stoarce Țeara-Ungurească, ajunsă pe mâinile lor și când au ajuns până la Viena și au cuprins-o toate popoarele îngrijorate de soartea Europei s'au sculat ca să mătore pe Turcii afară din împărăția austriacă. Maghiarii, cu Zapolya în frunte, s'au dus la Constantinopol, de s'au căciulit încăleătorilor țerii.

Când s'au purtat luptele cele crân-

cene împotriva Sultanului Suleiman, vitejii erau Slavii Zrinyi și Juricieii, nu Maghiarii.

Din Buda cine a alungat pe Turci? Vitejia Maghiarilor? Câți Maghiari au murit la Mohács, la Zenta, la Salankemen? Cine a recucerit valea Dunării? Tökölyi, Rákoczy?

De asemenea, la Șiria (Világos) fost-a învingere pentru Maghiari? Se vede că Jókay și când voește să scrie istorie, face romane!

De altminteri Kossuth i-o fi cunoscend și el bine pe Unguri, ear' ceea-că spune el chiar despre *spiritul de jertfă și cinstea ungurească*, este nu se poate mai sdrobitor. Tocmai acum a apărut adică volumul V al scrierilor lui Kossuth, cu o prefață de fiul seu. Volumul cuprinde corespondențe și istorisiri asupra anilor 1862—1866. Ei bine, în acest volum Kossuth îi presintă pe cei mai distinși emigrați — Klapka, Pulszky, Csáky, Komáromy etc. — ca pe niște *escrochi și pușuși ordinari*... Au escrochat milioane — de la guvernele italiene și prusiane — pretinzend că susțin *legiuni*, dar' seamă despre felul cum au cheltuit banii n'au dat nici după ce Kossuth i-a provocat de repetate-ori.

Dacă așa au fost șefii *vremerurilor mari*, cum pot să fie epigonii de azi?!

Egala îndreptățire a limbilor în Austria. Din Triest se anunță cu data de 26 Octombrie: O circulară a directorului oficiului central de finanțe provoacă pe funcționarii săi să învețe limba slavonă. Ziarul italian „Piccolo“ crede, că directorul a căpătat porunca respectivă din Viena pentru a pași astfel.

Un Ungur neaș despre dinastic. În ședința de la 28 Octombrie a Dietei, deputatul cercului maghiar Gyoma, avocatul aradan Barabas Béla a zis, între altele:

„În decurs de veacuri, Ungaria n'a avut dușman mai mare de cât Dinastia Habsburgică!“

Dela Oradea-Mare.

Baterca în retragere a directorului. — Studenții Unguri nu lasă. — Director slab.

27 Octombrie.

Vandalismele nici acum nu au încetat. Corpul profesoral vëndend, că suntem solidați în luptele noastre, și convingend se despre dreptal, cu care ne luptăm, și despre dreptatea, pentru care suntem în stare și de a muri, dar' mai ales directorul, — vëndend pașul său greșit, ca bravului și bine meritatului nostru coleg, Papp Jancsi, care de altcum, fără a se rușina, și-a uitat, că lapte de la pept de mamă română a supt, i-a permis, ca să provoace tinerimea academică maghiară în ședință a lua poziție agresivă față de noi Români — înspăimântându-se de sbieretele bravilor și ai rasei sale și neputend a se mai uita la procedura tirană a conaționalistilor săi față de noi, s'a și grăbit, ca atacurilor nedrepte și fără de lege să le pună stăvilă; parte

prin publicațiuni în foi, dar' mai ales prin provocațiunile, puse pe tabla neagră în ochii fie-căruia, prin care apelând la „becșületü“ — lor maghiar, îi provoca poruncindu-le strict, ca să se rețină de la tot felul de insulte și injurături contra noastră, declarand, că toată treaba fiind în mâinile lor, sunt în mâni bune, care se va nisui, ca să le satisfacă dorințele.

Și încă și publicul îngrozindu-se de faptele lor atât de nobile, e de asemenea părere, precum și-a și exprimat-o prin foi.

Eată o astfel de publicațiune, tradusă din cuvânt în cuvânt:

„Cu părere de rău mi-s'a înștiințat, că civii maghiari de la academia de drept insultă pe colegii lor români pe trepte, pe coridoare, în sale, aici în acest edificiu, precum și pretutindenea cu *injurăturile cele mai josnice*, prin care îi și silesc de a se îndepărta.

„Pentru aceasta admoniez pe civii academiei, fiind-că astfel de procedură vine în conflict cu regulile disciplinare, cari nu cunosc deosebire intră studenții de drept unguri, români sau de alta naționalitate.

„În genere însă chiar la simțul de patriotism al civilor academiei apelez, căci în loc de conturbarea ordinii, să caute fiecare spre aducerea la loc a păcii și a ordinii și să aștepte cu liniștea cea mai mare rezultatul ce-l va aduce județul de disciplină.

„De altcum totodată declar, că prin poțența mea directorală *nimicesc exprimarea de dispres adusă în pripă contra juriștilor români“.*

Dar' cine ese la cale cu creaturile acestea infernale?

Simțindu-se prin aceasta ofenșați în simțurile lor maghiare, îndată s'a dus deputație dintre ei la directorul academiei și înfricoșându-l prin amenințări l'a silit, ca publicațiunile sale să le retragă, care apoi în minuta sa slabă le-a și implinit dorințele acestea, poruncind servitorului, ca publicațiunea sa să o iee jos, ce prin urlăturile: „le az oláhokkal“ cele mai înfiorate, s'a și săvirșit.

Ghercenis.

Adresa tinerimei.

Tinerimea română a adresat corpului profesoral următoarea adresă:

Onorat Corp Profesoral!

Ne permitem să atragem atențiunea Onoratului corp profesoral, că presa maghiară: — „Egyetértés“ 21 Oct. (tradare); „N. Váradi Napló“ 19, 21 și 22 Oct.; „Tiszántul“ 20, (complot); „N. Várad“ 20, 21, 23 Oct. și încă alte ziare, pe cari ținem de prisos a le mai cita,

ne acasă: că am *complota în dosul ușilor încuiate*, că *nutrim ura de rasă*, că *tradăm patria*.

Tot aceste acuse ni-le-a repetat în 22 Oct. p. m. un public tumultuos în frunte cu tinerii academiei maghiari, adaugend și argumente fap.ice: ouș și petri.

Mai înainte, în 20 Oct. tinerimea academică maghiară a ținut chiar o adunare după toate formalitățile, în care ne ridică cu seriozitate aceleași acuse.

Tinerimea maghiară de la celelalte școli superioare încă se alătură pentru a ne acusa.

Și nu numai, că suntem acusați într'un cerc restrins, ori înaintea publicității, ci s'a adus și o hotărîre, ca să fim denunțați forurilor competente.

Nu așteptăm denunțare!

Ne presintăm însă înaintea forului nostru disciplinar și ne mărturisim păcatele, ne denunțăm noi:

Nu ne știm să vorbim limba noastră dulce în ori-ce loc și în fața ori-și-cui.

Cetim literatura limbii noastre, cetim ziare românești.

Aranjăm conveniri colegiale.

Începem cu serale de cunoștință.

La aceste ocazii rostim vorbiri naționale. Aranjăm concerte de caracter românesc. Am putea doar să urmărim încă seria păcatelor noastre, dar' nu ne îndoim, că această ocazie ne va reveni. Unele dintre acuzele ce ni s-au ridicat sunt de așa natură, în cât am fi niște nemernici dacă le-am merita, ear' dacă le-am suferi pe nedrept, am fi lași. În fața acestor acuze cerem: să se dovedească întru cât suntem păcătoși și întru cât merităm să fim pedepsiți pentru păcatele noastre. Oii corp profesoral! Vă rugăm respectuos, dar' cu toată hotărârea și irevocabil, ca pentru motivele espuse și în interesul integrității reputațiunii noastre, în interesul restabilirii relațiilor naturale în sinul academiei, să se ordoneze în contra noastră cercetare disciplinară. Ora de-a-Mare la 27 Oct. 1898.

Demetria Lascu, Augustin Mircea, Emilia Costea, Desideriu Tempelean, Vasiliu Ghetic, Coriolan Steer, Dușan Spariosu, Iuliu Luchieșu, Isaia Ardelean, Iustin Marșiu, Iustin Petrușiu, Nicolae Schiau, Nicolae Diță, Nicolae Kóváry, Leontin Boros, Victor Cret, Valer D. Bercean, Alexandru Popu, Aurel Petrovici, Vasilie Nicorutia, Ioan Jacob, Cornel Iancu, Mihail Spariosu, George Novacovici, Al. Aciu, Corneliu Antal.

DIN ROMANIA

Intruniri electorale.

Intrunirea de la Craiova a liberalilor a fost tot așa de succasă ca cea de la Iași. Dl D. Sturdza a fost împințat (în seara de 25 c.) de toți liberalii din oraș. Au fost și magistrați de la tribunal și curte. Primul ministru era însoțit de dnii miniștri C. Stoicescu și I. Brătianu. Dl ministru Stolijan sosise cu o zi mai înainte.

Intrunirea s'a ținut la 26 c. seara. Au participat liberalii din oraș și delegați din cele cinci județe ale Olteniei și din București. A vorbit întâiu primarul Mălărescu apoi dl D. Sturdza, care a arătat cauzele pentru care s'a produs disidența în partid și s'a ocupat de vorbirea dlui Take Ionescu, rostită tot la Craiova; dl Take Gianoi, președintele Camerii s'a ocupat și D-sa de drapelisii, din a căror grupare făcuse parte la întemeiere, dar' în urmă zice că i a părăsit din cauză că-i crede stricăcioși pentru partid. A mai vorbit dl Cocolișescu (tot fost drapelist), și apoi în urma vorbirii dlui Mătescu din Craiova se votează o moțiune tot de cuprinsul celeia votate la Iași.

Seara, după întrunire, dlui Sturdza, care era g zăcut la dl Nae Romanescu, deputat, i s'a făcut manifestațiuni călduroase.

Deschiderea expoziției din Craiova. Mercuri dimineața, dl Dim. Sturdza și dnii miniștri An. Stoiojan, C. I. Stoicescu și I. I. C. Brătianu, au asistat la deschiderea expoziției regionale de la Craiova, în mijlocul unei afлуențe foarte mari. Primarul orașului a urat bună venire ministrilor prezenți, mulțumindu-le pentru deosebita atențiune dată de guvern Olteniei. A răspuns minisirul domeniilor, dl An. Stoiojan, mulțumind autorităților locale pentru reușita expoziției și promițând tot concursul guvernului în resolvirea cestiunilor economice. Dnii miniștri au vizitat cu deamănuntul expoziția. După ameeazi, dl președinte al consiliului și ceilalți dni miniștri au mers din nou la expoziție, spre a asista la alergările de cai. În urmă, dl Dimitrie Sturdza a primit și a făcut mai multe visite.

Din București.

(Corosp. partie. a Trib. Pop.)

Sgomot de iarnă. — Teatre. — De ale ziaelor. — Reviste cu toptanul.

Unde-i proverbiala toamnă din București? În anul acesta nu s'a ivit. Din vara cea tropicală am trecut de adreptal în iarna cea sordidă, în o iarnă neagră cu zile reci și ploioase, cu vânt și mocirlă. Pe strade vieața își perde din intensitate. Lumea bănoasă își cruță șosonii și ia refugiu la — Muscali, cari traversează în goana nebună căile strimțe ale capitalei. Au mai slăbit și strigătele asurzitoare ale precupeților de stradă și ale colportorilor de ziar. Tipicele „fasulele verde-fasulica verde“ și „Universal de mâne“ au dispărut aproape de tot. La Șosea și în Cismigiu, — locurile de reudez-vous ale tuturor fericicilor și nefericicilor, — vântul e stăpânitor, aruncând nămeți de frunze în fața rătăcitorilor pasageri. Bucureștii s'au „transfigurat la fisiognomie“, cum s'ar zice în dialectul din o metropolă oarecare.

Și cu toate acestea acum e numai sezonul vieții în București. De pe stradă se mută sgomotul în saloane, unde parfumul artificial stărnește senzații de primăvară. Tapetele de eamnă de pe treptele palatelor vestesc, că boerii au sosit. Servitorii în livreele strălucitoare stând de vorbă cu blajinele doice, sunt mărturie, că s'a început vieața în familie. Se încep conflictele casnice pentru toalete. Domnișoarele pornesc a visa de carnaval cu toiul soarelelor. Tinerii „fanți“ pândesc ocazii de căpătuire a inimii.

Deocamdată locul de concentrare îl oferă teatrele. Aici își dă întâlnire aproape întreaga capitală. Judecând după numărul cel mare al publicului, de care toate teatrele și la toate reprezentațiile sunt ticsite, trebuie să constat că e foarte iubitor de artă. Se îmbulzește acest public mai ales la Teatrul Iyric și la diferitele Varietè-uri, unde arta veselă francesă e atât de popu-

lară. Comediile, farsele și chansonetele franceze încă tot mai sunt elementele de căpetenie, la vatra cărora se înzălzește majoritatea publicului bucureștean. Cu toate acestea însă nu se poate tăgădui că „Teatrul național“, acum sub destoinica direcție a dlui P. Grădășteanu, lucră cu multă isbândă la popularizarea artei dramatice naționale. „Scrisoarea perdută“ și „Pigmalion“, cele două piese naționale cari au fost jucate până acum, s'au dat cu sala literalmente ticsită și înaintea unui public entusiast. În interesul popularizării artei naționale dl Grădășteanu a avut fericita idee de a introduce reprezentații de Duminecă după amiazi. Aceste se dau cu prefuri de intrare scăzute și se aleg anume piese pentru popor și tinerețea școlară. „Scrisoarea“ lui Caragiale jucată Duminecă trecută a fost prima reprezentație populară. În felul acesta se poate zice, că teatrul român. Întră în o nouă fasă cu actualul său director, ajutorat foarte mult de forțele artistice de cari dispune, având un personal artistic de progres și mult promițător în viitor.

Gazetele de aici nici odată nu duc grija sezonului mort. Vara ca și iarna sunt pline de știri de senzație. Reporterii având un dar de imaginație, știu face lumea din nimica. Acum însă, firește au multă apă pe moară. Toate au de măcinat, morile cele mari ca și rîșnițele cele hodorigite. Intâiu și întâiu fiind-că s'a început viața politică; se apropie alegerile comunale; deschiderea camerelor; ținerea multor adunări în fața alegerilor etc. Toate acestea aprind fantazia reporterilor, toți se întrec în combinații, pasiunile devin mai violente, dorințele ies și ele la iveală. Din gazete pe urmă toate aceste stări sufletești se sugerează miilor de cetitori, — da, miilor, căci aici e incommensurabil numărul celor ce fac politică și se pasionează de problemele vieții publice.

O notă deosebită în acest „concert“ variat al gazetelor e o încăerare întră „Adevărul“ și „Universalul“, — două ziare de mare tiraj în capitală. Încăerarea, ce ține acum de o săptămână, s'a iscat din nobilul gând al subminării reciproce. Ambele gazete sunt independente, binisor situate, au palate de redacție, tipografii. Cearta a început-o „Adevărul“, acuzând pe confratele său că e ziar antisemit și că falsifică chestia Dreyfus. „Universalul“ a respins de la sine bănuiala de a fi antisemit (!) și arată împotriva o serie de escrocherii săvârșite de directorul „Adevărului“ numit Itzig Rubinstein, prezentându-l totodată ca unul care în diferite rânduri a calomniat pe Rege.

Aceasta ceartă atrage asupra sa atenția lumei de aici. Un ziar antisemit (aceasta e incontestabil, dovadă și faptul, că „Universalul“ n'are nici un ovreu în redacție), stă în fața unui ziar antindinastic. Publicul va ști să-și facă părerea justă.

Într'o scrisoare anterioară v'am vestit a pariația revistei „Actualitatea“. După aproape numai 2 săptămâni vă pot comunica nașterea a altor trei reviste noue: „Floare

albastră“, „Victoria“ și „Adevărul de Joi“. Tustrele sunt literare enciclopedice, cu poezii, proză, critică. . . cu tot ce vrei. În jurul lor sunt grupați tineri doritori de a debuta pe vasta scenă a literaturii și de a spulbera legenda stagnațiunii literare. Vre un far luminos însă nu s'a arătat în cununa tinerilor întreprinzători. Sunt inspirații de toamnă, melancolia frunzelor ce se despică din rămurile, sunt gânduri neconcentrate ce au dat ființă acestor reviste. Ei! și puțină sevă au îndebște tinerii tomatnici. Vor sbura și revistele aceste unde se duc frunzele toamnei, idealurile tinerimeii noastre literare.

Revista externă.

Muraviev la Viena

„N. Fr. Presse“ în foaia de dimineață de la 25 c. publică următorul cântăreț pe pag. I. „După informațiunile, pe care le-am aflat la locuri de frunte, călătoria contelui Muraviev s'a întâmplat la dorința expresă a Tarului. Încă de mult Tarului a fost simpaticea ideea, că ministrul său conducător să meargă la Viena. Afară da visita sa cea de pe urmă la Paris, contele Muraviev mai făcuse o visită presidentului Republicei îndată după intrarea sa în oficiu, d'asemenea s'a înfășșat și împăratului Wilhelm. Tarul așa dar, care puac cel mai mare pond de a continua să cultiveze relațiunile escelente, care există întră Rusia și Austria de când cu suirea sa pe tron, ar fi considerat ca o anomalie, dacă ministrul său n'ar fi mers la Viena să se înfășșeze împăratului Francise Iosif. La o întrebare directă, făcută acum câtăva vreme din Petersburg, că oare plăcută ar fi visita contelui Muraviev, din locul cel mai normativ sosise înștiințare, că împăratul așteaptă cu plăcere visita ministrului de externe rusese.

„Convorbirile ministrului rusecu factorii normativi din Viena, se zice că nu s'au extins asupra cutăror ori cutăror chestiuni acute; totuși însă aveau de obiect toate întâmplările, care se pertractează acum în politica internațională și privesc interesele Rusiei și Austriei. Din convorbirile acestea a rezultat concordanța părerilor întră oamenii de stat conducători ai Rusiei și Austro-Ungariei „Contele Muraviev duce cu sine cea mai bună impresie despre petrecerea sa în Viena și va fi în poziție a raporta Tarului în sens îmbucurător“.

Slavii din Balcani.

Într'o corespondență din Sofia a lui „Polit. Correspondenz“ se atrage atenția asupra unui articol de curënd apărut în ziarul guvernamental oficios „Mir“, consacrat discu-

FOIPA „TRIBUNEI POPORULUI“

ALEXANDRE DUMAS

O NOAPTE IN FLORENȚA

Sub ALEXANDRU DE MEDICIS

(Urmare)

Du-te, mergi, dacă trebuie să faci eu ori ce pref pregătiri, Apoi, mai încet: Fă-i tot felul de fĂgĂducli, mătușci tale. Și dacelc împinse de umeri pe Lorenzino, care zăucea o privire de ură și mânie ce facu pe Ungur să tresară. Astfel, pe când Lorenzino scobora cu pași leuși și efeminați magnumea seară de marmură a palatului Ricciardi, sbirul se apropiă de stăpânul său, și cu aceea familiară pe care ducele o pearneta agențiilor de plăceri și crime: Monseniore, zise Ungurul. Întrăia-oară blastematul vostru vĂr se va scobori din al doilea etaj cu ajutorul unei fringhii, dați mi voce să tai fringhia, da!... Și pentru ce, brută? întrebă ducele. Pentru că mi-a intrat în cap... că acest om vĂ tradază.

— Taie fringhia, Ungure, ești liber. Ochii sbirului străluciră de bucurie. — De cât, dacă vei face asta, continuă ducele, voiu porunci călăului să unească din nou cele două capete și să-ți prindă grumazul în acel nod... ai priceput? — Da, monseniore, murmură ungurul retrăgându-se. — Haide, vino aici, zise ducele. Ungurul se reintoarse cu sfială. — Am promis o sută de florini în aur acului care mi va spune, cel dintăiu adresa Luizei. — Știu, monseniore, și speram să-i câștig eu. — Dar' am mai adăogat că voiu da cinei sute celui de al doilea... Eată-i! Și ducele aruncă o pungă sbirului cum ar fi aruncat un os unui căne. Ungurul luă punga, o pipăi cu mâna să vadă de cuprinde aproape suma promisă, și, revenind la bănuiele sale: — Tot una mi-e, stăpâne, zise el. Cu cât veți fi mai bun cu mine, eu atât mai mult țin să vă spun. Nu vĂ încredeți în acest om! Și dănsul se depărta, lăsând pe duce gânditor, contra obiceiului său.

VI.

Porumbița.

Pe când Ungurul cerca în zadar să expună ducelui Alexandru bănuiele sale, după cum am văzut, Lorenzino eșea din palatul Ricciardi, și ne mai fiind văzut, percurgea

cu pași mari distanța care-l separa de mica sa locuință, minune de gust ales și de eleganță, budoir demn de un Alcibiade sau de un Fiesco. Închizând poarta după dănsul, urcă repede pe scări, și, cu mult înainte lui Bîrbante, ajunsse în cabinetul unde-l aștepta persoana anunțată, și care nu voise să se facă cunoscută. Dar, la zgometul pașilor lui Lorenzo, care fără îndoială îi era familiar, smulse masea, și, ridicându-se, se precipită înaintea lui. — Luiza!... strigă Lorenzino cu uimire amestecată cu spaimă. Luiza se aruncă în brațele logodnicului său. — Luiza! repetă Lorenzo, căutând în jurul său cu neliniște și făcând semn lui Bîrbante să păzească ușa. Doamne! ce te-a putut face să comiți această imprudență venind astfel la mine, ziua n' amiaza mare?... — Lorenzo, strigă tînăra fată, ducele știe unde locuiesc!... — Numai atăta? întrebă rîzind Lorenzo. — Cerule! nu găsești că aceasta-i cea mai mare nenorocire care mă poate ajunge?... — În ori-ce caz, eu am prevăzut o, scumpă copilă, și am luat dinainte precauțiunile mele. Acum spune mi, pentru-că trebuie să știu tot, cum au devenit lucrurile? — Astă dimineață, eșind de la Sansissima Anunțata, unde m'am dus să ascult slujba, am fost urmărită de un om. Lorenzo ridică din umeri.

— Cu toate astea eu ți-am recomandat, copilă mea, zise el, să nu ești aiciodată fără masă. — O aveam, Lorenzo, iubitel meu; dar' neștiind că acel om care mă spiona, era acolo, mi-am scos masca puțin pentru a 'mi face semnul crucei cu apă sfințită; omul era ascuns acolo. — Astfel, că ai fost recunoscută, și prin urmare, urmărită? — Până acasă... Trebuia să întri la vre-o amică undeva și să ieși apoi pe poarta din dos. — Ce vrei, Lorenzo! nici nu 'mi trecea prin gând: văzându-mă urmărită, mi-am perdut capul. — Și acest om era Ungurul? — Da, 'i l-am arat t A suntu!, și Assunta l'a recunoscut. — Le știam toate astea. — Cum! le știai?... și cum?... — Chiar acum vin de la ducele. — Ei bine?... — Ei bine, nu trebe să te neliniștești, copilă dragă. — Să nu mă nelinițtesc?... Și cum asta? — Mai ai încă trei zile și trei nopți înainte ta. — Trei zile și trei nopți?... În trei zile și trei nopți se vor petrece multe, zise Lorenzo. — Dar' adu'ți aminte că, recomandându-mi precauțiuni, tu mi-ai spus de o sută de ori că ai vrea mai bine să mori, de cât să afle ducele unde mă ascund. — Da, dar' atunci era o mare primejdie.

juinei asupra relațiilor între singuratele state balcanice. Se spune în el într'altele că națiunile și statele slave de pe Peninsula balcanică să și întindă frățește mâna pentru a se apăra în comun față de toate evenimentele ce se pregătesc. „Din aceste expunerile oficiale — zice corespondența — cercurile politice din Sofia (cari? R. „Tr. P.“) cred a pute trage concluzia, că Rusia a intervenit în mod împăciuitor și în afacerea manevrelor, care prin multe exagerări dusese chiar la relațiuni încordate între Serbia și Bulgaria. Prin aceasta Rusia a mai vrut să combată insinuarea, cum că ar sprijini sovinișmul unor cercuri bulgare contra Serbiei.”

Correspondența accentuează în sfârșit, că relațiunile prietenești de odinioară între Belgia și Sofia sunt restabilete.

Cardinalul Rampolla și Ungurii greco-catolici.

M. Sa a conferit cardinalului Rampolla, secretarul de stat al Vaticanului, „marea meae a ordinului sf. Ștefan”. Din prilejul acesta ca să se comunicat în mod oficial publică guvernului în „P. Lloyd” (foaia de seară de la 26 e.) :

„La noi, în țeară, conferirea acestui ordin par excellence ungar este urmărită întotdeauna cu mare atențiune, mai ales dacă distincțiunea privește persoane din străinătate. Putem constata cu satisfacție, că și în cazul de față distingerea de care s'au făcut partaș cardinalul și secretarul de stat al sf. Scaun, va fi primită cu mare satisfacțiune mai ales în cercurile catolice ungare (în altele nu. R. „Tr. P.“). — În această privință nici catolicii maghiari de rit oriental nu fac excepție, deși este în deosebite cunoscut, că aproape de o sută de ani, de când liturgia maghiară a fost introdusă în comunele bisericești de rit greco-catolic, deși numai o parte a ei, totuși cu știința și tacito consensu ierarhiei bisericești, tocmai sub secretarul de stat cardinalul Rampolla a fost îndreptată cea mai izbitoră lovitură contra liturghiei maghiare prin urnare (!) și contra Ungariei (?!!). Această lovitură s'ar putea asemăna numai cu aceea, care a ajuns țeara atunci, când sub regimul absolutist biserica greco-catolică în Ardeal și părțile învecinate cu Ungaria a fost detrasă de sub ingerința primatului ungar și fu pusă pe baza curat național-mănească.

„Cercurile greco-catolice maghiare cred însă că le este iertat a se liniști cu aceea, că această lovitură nu poate fi privită ca definitivă, deoarece ce dispozițiunea respectivă a sfântului Scaun se împlinea sau din

— Și acum nu mai este?...
— E mai mică, cel puțin.
— Așa dară, tu nu te prea înspăimânți gândul, că ducele îmi cunoaște locuința?
— Eu i-am spus singur adresa ta, mai înainte ca Ungurul să i-o aducă.
Copila rămase un moment interzisă.
— Lorenzo, zise ea, mă uit la tine, te scutur... dar' nu te înțeleg.
— Te 'ncrezi în mine, Luiza?
— Oh! da...
— Ei bine, atunci, ce nevoie ai să mă înșalegi?
— Totuși, ași dori mult să citești în inimă ta.
— Cere de la Dumnezeu ori-ce, afară de asta, s'ermană copila!
— Și pentru ce?
— Pentru că ai căutat într'o prăpastie... Apoi, eu risul lui străniu:
— Cea-ce ai vedea, continuă dînsul, te-ar face să amețești.
— Lorenzo!
— Și tu?...
— Nu, Lorenzo, Lorenzo, iubitul meu!
— Altă veste 'mi mai aducei, Luiza? Într-unul Lorenzo cu o privire fixă.
— O ști și pe 'ncălaltă?
— Că tatăl tău e în Florența, nu-i așa?
— Doamne!...

(Va urma).

motivul, că în ultimele vremuri sovinișmul național se băgase în această mișcare curat bisericească, sau că Roma fusese în mod tendențios informată, că adecă la drept vorbind nici nu există Maghiari greco-catolici, ci numai *Ruteni sau Români*, cari ar fi să fie maghiariși pe calea liturghiei maghiare. Dacă cel dintău cas e adevărat, atunci cercurile greco-catolice maghiare o simțesc ca o pedeapsă meritată pentru nepăsarea, ce o arăta până acum inteligența acestor cercuri, că suspomenita deciziune a putut fi adusă, — o nepăsare, care însă acum pare îndreptată prin ralierea Maghiarilor greco-catolici și prin constituirea inteligenței lor într'un comitet regioicolar. În cazul al doilea Roma are să se convingă de contrarul amintitei aserțiuni printr'un pelerinajiu monstru ce se va organiza încurând.

„Poate că distincțiunea întemplată cu cel mai înalt ordin ungar îl va arppia într- unu câtva pe cardinalul secretar de stat de Maghiari și îl va determina la o aplețiere mai dreaptă a dorințelor juste ale miilor de catolici credincioși și de Maghiari”.

Lupta în comitate.

În ședința comitetului permanent al comitatului Făgăraș, din care numai puțini Români fac parte, aceștia au purtat o luptă puternică împotriva străinilor de interesele și binele comitatului, în care populațiunea română face 96 procente.

Guvernul întemeind un gimnasiu de stat în locul școlii civile și comerciale din Făgăraș, a cerut de la acesta, ca să dea an de an câte 1000 fl. pentru gimnasiu. Representanța orașului n'a primit, ci a transpus cererea la comitat.

În ședința comitetului permanent dl. Dr. Turcu dimpreună cu dl. vicar Rațiu au combătut cu argumente puternice votarea ajutorului. Au fost însă majorizați. Propunerea vicarului Rațiu de a se sistemisa la gimnasiul de nou întemeiat un post de profesor pentru limba română și de naștere Român, s'a primit. Străinii din comitet nu au prea făcut opoziție, de teamă să nu se nască în congregație o luptă puternică din partea Romanilor. De asemenea s'a primit și propunerea, ca propunătorii religiei în gimnasiul de stat să fie bine dotați.

Contra participării comitatului la subscrierea de acțiuni la banca centrală din Budapesta a vorbit dl. Dr. Turcu, arătând și dovedind, că banca centrală din Budapesta nu are nici un rost. Ungurii însă dimpreună cu Jidanii, au votat 1000 de fl. pentru banca centrală. De asemenea s'a votat și budgetul anului 1899 cu o lipsă de 53.500 fl.

Tot în ședința aceasta dl. Turcu, vicarul Rațiu, protopopul Dan și deputatul Dr. Nicolae Șerban s'au ridicat împotriva stărilor de nesuferit de la comitat și au cerut, ca slujbași să dea ajutor la încasarea salarelor învățătoarești și a restanțelor din repartițiunile bisericești. Cuvintele și temeinicele argumente aduse în sprijinul propunerilor lor nu au fost luate în socotintă de către mamelucii spanului, cari au votat pe membrii Români ai comitetului permanent.

NOUTAȚI

Arad, 29 Octomvrie n. 1898.

Doi deputați catolici — populari, osândiți. Acum doi ani, pe timpul campaniei electorale, partidul popular catolic ținu o adunare în orașelul Cigața (comitatul Trencin), tocmai acolo, unde Pater Stoialowski avuse de cinci ani până acum tipografie, în care scotea două ziare polone, dar' acum guvernul le-a suprimat toate.

În decursul acelei adunări doi deputați Zmeskal și Rakovszky, din partidul popular-catolic, apărând pe țărani lovit de către gendarmi au luat apărarea celor dintău și

astfel s'au încăerat cu păzitorii ordinei publice Bánffyane. Se înțelege că vătămarea asta de onoare a gendarmilor nu putea rămănea nepedepsită. Se porni cercetarea, care ținu doi ani, pertractora finală a procesului avu loc la 19, 20, și Octomvrie, înaintea tribunalului din Trencin. Amândoi acușatii au fost găsiți vinovați de „delictul silniciei contra autorității și vătămării de onoare publice”; fiecare osândit la câte 14 zile temniță (nu închisoare!) și la câte 100 florini amendă.

Ambele părți, și osândiții și procurorul, au apelat.

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș s'a constituit pe anul 1898/99 în următorul mod alegându-și: de președinte pe Nicolau Velcu, de notariu pe Dimitrie Toma, de cassariu pe Ioan Mihaie, ear' de membri în comitet: Iuon Ionașiu, Constantin Popa, George Ianculovici, Nicolae Popovici și George Jumanca.

Batjocorirea limbei române. Din Pesta ni-se scriu următoarele: La catedra de profesor de ritual oriental în seminarul central din Budapesta a fost numit Kupár Rezső sau Radu Cupariu, după-cum se iscălea odinioară. Prelegerile și-le ține în limba maghiară traducându-le teologilor șalmii, cari după dl. Kupár se rostesc „mînten, dacă ce să scoala omu”. D-sa s'a apucat să traducă întreagă liturgia. Tot dl. Kupár propune celor 15 Români din seminarul central romano-catolic și tipicul și în loc de „Doamne strigat-am către Tine” exclamă: „Istenem, hazzad kiabáltam”.

Dar' să nu ne oprim aici, căci dl. profesor e generos și ne procură și altele mai vesole.

Într'o prelegere venind în vorbă cântarea bisericii noastre „Isăia dîmțuște” de la actul cununiei, d-sa o traduce cu: „Isăia bokázik”. Știți, iubiții mei cetitori, ce va să zică „bokázik”? Inseamnă a da din pinteni, adecă a juca „csárdás”. Și încă ceva; dl. profesor nefind cântăreț, li-a spus clericilor, că melodia acestei cântări e identică cu melodia cântecului unguresc: „Kaka tővén költ a rucza.” Delaosașă”.

Împărțirile de mai sus ni-se fac din partea unei persoane vrednică de toată încrederea. Ele sunt atât de stranie, în cât de sigur vor atrage atenția celor, cari trimit tinerimea română, pe viitorii preoți, să învețe astfel de limbă pocită.

Despre concertul de la 27 c. ținut în Lipova al dnei Irena de Vlădaia primim un raport pe care îl vom da în n-rul viitor al foaiiei noastre. Succesul a fost deplin.

— În legătură cu știrea aceasta mai primim din Lipova încă o știre, că mâne seară se va aranja în sala de la „Arhiducele Iosif” din Lipova o serată, cu care prilej artiștii din București, Irena de Vlădaia și dl. Petrovici au fost rugați, ca să mai debuteze odată. Indemnăm pe toți cei ce le stau în putință, ca să participe la serata.

Cununie. Dl. Isidor Timotici și d-soara Catița Putici își vor serba cununia în Arad la 1/13 Nov. a. c.

Sfințire de biserică. În legătură cu știrea dată în nrul de ieri al foaiiei noastre privitor la sfințirea bisericii din Cladova, mai primim următoarele:

Cladova e un sâtuț mic; abia numără 140 de case, resfirate de-a lungul văilor numite Cladova (calea mare) și Cladovița. — Locuitorii sunt oameni săraci, cari afară de pământurile cam sterpe de pe văile lor, mai au și o mică „pustă” în hotarul Siriei. — Trăiesc mai mult din lucrul mânilor și din cărbușit.

Acești oameni săraci însă și-au făcut o sântă casă de rugăciuni, carea ar putea face fală și unor orașele. Au stringut ei cum au putut și au pus creștar pe creștar până la suma de 7—9 mii! — Fapta se laudă singură!

Actul sântirii l'a s'evrșit esmisul consistorial, părintele protopop al tractului Radna, Dl. Vasile Beleş, asistat de preoții Mihai Jurca (Cladova), Max. Miclosy (Radna), Const. Putici (Cuvin), Iosif Vinculescu (Șoimus), Nicolae Lungu (Gioroc) și Tamășuan din Paulș, cu tot atăția învățători.

Dimineața la 8 oare s'a făcut utrenia în biserică veche, carea la an. 1770 a fost renovată și colorată. Luând apoi fie-care câte ceva în mână ne-am mutat în biserică nouă între sunetul cântărilor, clopotelor, treascurilor. Bătrânii plîngeau de bucurie că D-zeu i-a învrednicit a intra în noul Sion.

După s'evrșirea actului de sfințire și ungerea cu sântul mir, s'a celebrat sânta liturgie.

Cântările liturghiei le-a cântat corul de fetițe din Cladova condus de Inv. Trifon Dască, și unele părți cântăreții din Miniș și Radna, ear' Cheruicel și Pricasna le-au cântat în cor mixt patru cântăreți din Arad conduși dl. Inv. N. Ștef. La finea liturghiei s'a făcut înconjurare pe afară și s'a făcut parastas pentru cei răposați.

După s'evrșirea celor sânte, preoții și învățătorii s'au întrunit la masă comună în ospitala casă a părintelui local M. Jurca. La masă s'au ținut mai multe toast: pentru I. P. S. Dl. episcop diecesan I. Meșian, pentru protopopul esmis Beleş, pentru cea-ta preotească și învățătoarească, pentru stăpânul casei și întreaga sa familie, pentru poporul din Cladova și pentru damele cari au pregătit și dat o masă atât de bogată. N. —

Horváth Boldizsár, fostul ministru de justiție în ministerul lui Andrassy, a răposat.

Cum e în Rusia. Ziarului nemțesc „Post” i-se scrie din Petersburg, că Țarul, fără știrea ministrului de agricultură al său a ordenduit o cercetare de sine stătătoare despre neajunsurile populațiunilor rurale în mai multe guvernamente, fiind-că au zise de la oamenii săi de încredere, că slujbași din ținuturile respective scurtează țărâniea. Porunca Țarului — scrie ziarul — a băgat atâta spaimă în întreg ministerul de agricultură, în cât toți tremură de pedeapsa ce pe semne îi așteaptă. Până acum, zice, s'a împărțit la țărani nevoiași 35 milioane ruble, și încă se vor împărți 28 milioane. Când se vor ajunge oare și la noi asemenea porunci împotriva slujbașilor jefuitori?

Dr. Sterie N. Ciureu. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Din public.

Convocare.

Pe baza încredințării comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” am onoare a convoca pe toți membrii „Asociațiunei” și pe toți sprijinatorii culturii poporului român din comitatul Timișului la adunarea constituantă a despărțământului Timișorului pe 6 noemvrie 1898. st. n. după amiază la 3. oare în Timișoara-Fabric în Sala Bereției. (Fabrikshof).

Ordinea de zi.

- 1, Deschiderea adunării prin delegatul comitetului central.
- 2, Constituiriunea biroului:
- 3, Inscierea membrilor și încasarea taxelor.
- 4, Alegerea comitetului cercual.
- 5, Alegerea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului.

Timișoara, la 24 Octomvrie 1898.

Emanuil Ungurian
delegatul comitetului central.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta, 29 Oct.

Se comentează viu aici alarma de care s'au cuprins cei de la clubul kossuthist, cari au bănuieli că între dînșii se află agenți de ai lui Bánffy.

Paris, 29 Octomvrie.

E probabil că noul cabinet îl va forma Dupuy, ajutat de Ribot și Freycinet.

Ciuma în Viena.

Viena, 29 Octomvrie.

Înqrijitoarea Pecha trage de moarte. Ceitalfăi i me.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Editor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centra, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 10—15 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși li-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu foarte stăruie pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe rate de 4⁰/₁₀₀ 4¹/₂ și 5⁰/₁₀₀

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 7—56

Szücs F. Vilmos

ARAD, Fânt. Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian

cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Gutori Földes Kelemen

Farmacie în Arad.

Crema de Margit

Crema-Margit cea mai bună pentru obraz, întinerește și înfrumusețează fața în scurtă vreme.

Crema-Margit este singurul mijloc în contra pișturilor, a petelor de ficat, și în contra erupțiilor de piele.

Crema-Margit este singurul remediu în contra înegririi și a roșcii pielei precum și contra arsurilor de soare.

Crema-Margit efectul ei miraculos este, că unsă pielea, se absoarbe îndată; câtă de ce în 3—4 zile pielea care a fost pînă cu piștri și pete de ficat, se face albă ca albastrul.

Crema-Margit este absolut nevinovată, de oare-ce nu e unsuroasă, ei este fină și se absoarbe iute. Fața nu capătă strălucire ca de altă cremă și de aceea se poate folosi și ziua.

Crema-Margit un flacon mare 1 fl., unul mic 50 er.

Pudră-Margareta albă, roșă și crème 60 er.

Săpun-Margareta o cutie 35 er.

Pasta pentru dinți Margareta o cutie 50 er.

Numai atunci este curată, când fie-care cutie poartă numele farmacistului aradan *Gutori Földes Kelemen*.

225 5—5 **Păziți-vă de contrafacere.**

Flacoane goale nu se umplu în alte farmacii cu crema Margareta.

Magazinul central este la *Gutori Földes Kelemen*, farmacist, Arad, Deal. Ferencz utca 12. Telefon 111.

STRICT DUPA RITUL GRECESC

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapore bisericești, steaguri pentru remiuni, Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agnot) Dicheriu, Triheriu, Cădelniță, Icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 10 29